І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 133. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЦЕНТІВ 20 CENTS СУБОТА, 12-го ЛИПНЯ (JULY) 1975 No. 133. VOL. LXXXII.

ПОМЕРЛИ ДВА ВИДАТНІ І ЗАСЛУЖЕНІ ДІЯЧІ-ПІОНЕРИ АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ: ДОВГОЛІТНІЙ ПРЕДСІДНИК УНП СВ. П. ВАСИЛЬ ШАБАТУРА І ДОВГОЛІТНІЙ СЕКРЕТАР УРС СВ. П. ТЕОДОР МИНИК

До Українського Народного Союзу і „Свободи" наспіла сумна вістка, що в четвер, 10 липня, померли два з найвидатніших та найбільш заслужених співтворців та діячів-піонерів Американської України, зокрема братсько-союзового життя і розвитку: св. п. Василь Шабатура, довголітній головний предсідник і від 1962-го року почесний головний предсідник братської Української Народної Помочі та провідний і активний член багатьох інших установ, тепер емерит, помер у Піттсбургу на 91-му році життя, і св. п. Теодор Миник, довголітній головний секретар братсько Українського Робітничого Союзу, свого часу виконуючий обов'язки президента Українського Конгресового Комітету Америки та ще до минулого року, в якому відійшов на емеритуру, активний і провідний член багатьох інших українських установ і організацій, помер на 79-му році життя в Скрентоні.

СВ. П. ВАСИЛЬ ШАБАТУРА

Піттсбург. — Світлої пам'яти Василь Шабатура народився в Західній Україні 1884-го року і до Америки приїхав мавши 23 роки, поселився в Піттсбургу та працював вуглекопом в копальнях. У 1914-му році був співосновником братської Української Народної Помочі, в якій від 1921 до 1942-го року виконував обов'язки головного фінансового секретаря, а опісля до 1962-го року обов'язки головного предсідника, активно репрезентуючи ту установу в заснуванні та проводі і активностях Українського Конгресового Комітету Америки та інших установ і організацій. Відійшовши в 1962-му році на заслужену емеритуру, був найменований доживотним почесним головним предсідником Народної Помочі.

Похорон св.п. Василя Шабатури заповіджено на неділю, 13-го липня, з місцевої української православної церкви св. Володимира на парафіяльний цвинтар.

Осиротив сина, невістку та внуків і правнуків.

СВ. П. ТЕОДОР МИНИК

Скрентон, Па. — Св.п. Теодор Миник народився 3-го жовтня 1896-го року в селі Тершів Старо - самбірського повіту в Західній Україні. До Америки приїхав у вересні 1912-го року, поселившись у Скрентоні. В Українському Робітничому Союзі був активний від 1919-го року, а від 1927 до 1974-го року, отже повних 47 років виконував обов'язки головного секретаря тієї братської установи, яку активно репрезентував у проводі Українського Конгресового Комітету Америки та в інших українських організаціях і установах. В рр. 1961 - 1962 виконував обов'язки президента УККА.

Осиротив дружину, дітей та внуків і правнуків. Помер нагло, на удар серця. Похорон заповіджено на понеділок 14-го липня в год. 9-ій рано з похоронного заведення Чомка при Проспект евеню в Скрентоні до української католицької церкви св. Володимира і опісля на цвинтар.

ПРОФ. Д-Р МИКОЛА ЧУБАТИЙ, ВИДАТНИЙ ІСТОРИК, ПУБЛІЦИСТ І ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ, ПОМЕР НА 86 РОЦІ ЖИТТЯ

Парамус, Ню Джерзі. — четвер 10 липня о годині 10:15 вечора у місцевій лікарні помер після довгої і важкої недуги на 86-му році життя видатний український історик, публіцист і громадський діяч, проф. д-р Микола Чубатий, останній з учнів професора Михайла Грушевського.

Св. п. проф. д-р Микола Чубатий народився 1889 року в Тернополі. Студіював теологію, історію і право на університетах у Львові та Відні і промувався на доктора філософічних наук на Львівському університеті в 1917 році. Історію у Львові в роках 1913-1914 студіював під безпосереднім керівництвом проф. Михайла Грушевського. Спеціялізувався в історії українського права і української Церкви. У роки визвольних змагань брав активну участь у будівництві української держави і був членом делеґації Західньої Української Народної Республіки, яка вела переговори і довершила акту об'єднання всіх українських земель в одній українській державі 22-го Січня 1919 року. У тому ж часі почав викладати історію українського права на Кам'янецькому університеті, співпрацюючи одночасно в часописах „Нова рада" і „Правда".

Після війни і утворення у Львові Українського Тайного Університету, проф. д-р М. Чубатий викладав на ньому історію українського права і був членом Сенату цього університету. По ліквідації Тайного Університету поляками, проф. Чубатого запрошено в 1927 р. на викладача до Богословської Академії у Львові, де він одержав номінацію на звичайного професора і викладав до 1939 року. В 1928 р. він став дійсним членом НТШ, працюючи активно в Історично-філософічній секції, спершу як чен дирекції, а відтак як заступник її директора. Друга світова війна застала його в ЗСА, куди він виїхав на конґрес Пакс Романа, як український делеґат. Не маючи вже змоги повернутися в Україну, він залишився в ЗСА, одержавши працю в коледжі св. Василія в Стемфорді. Крім того він активно співпрацював з українськими газетами, зокрема зі „Свободою".

Св. п. проф. д-р М. Чубатий

З відновленням діяльности Українського Конґресового

(Закінчення на стор. 3-ій)

АМЕРИКАНСЬКІ АСТРОНАВТИ Й СОВЄТСЬКІ КОСМОНАВТИ ГОТОВІ ДО СПІЛЬНОГО ПОЛЕТУ

Кейп Каневерал, Флорида. — Після п'ятьох років переговорів і підготовки, у четвер, 17 липня, американський космічний корабель „Аполло" та совєтський „Союз" сполучаться на два дні, щоб їхні залоги могли перевести спільні досліди та обмінятися дарунками. „Аполло" буде запущений в космос у вівторок, 15 липня, із Космічного Центру Кеннеді в Кейп Каневерал, Фльорида, із залогою астронавтів: ген. Томас П. Стаффорд, Венс Д. Бренд і Доналд К. Слейтон. Д-р Арнолд Е. Нікогоссіян, лікар, який опікується цими астронавтами, заявив у четвер, 10 липня, що стан їхнього здоров'я „знаменитий".

Совєтський космічний корабель „Союз" буде запущений у космос також у наступний вівторок із Байконурського Космодрому, який находиться коло 1,400 миль на південний схід від Москви. Совєтська залога складатиметься із підполковника Алексея А. Леонова та Валерія Н. Кубасова. Обидва космонавти — це ветерани попередніх полетів у космос.

Під час сполучення американського і совєтського кораблів, американські астронавти говоритимуть по-російськи, а совєтські космонавти по-англійськи. До цього вони підготовлялися протягом останніх кількох років. Космічні кораблі будуть сполучені протягом двох днів і їхні залоги не тільки переведуть спільні досліди, але також „відвідуватимуть" одна одну. „Союз" має приземлитися поблизу Караґанди в Казахстані 21-го липня, а „Аполло" осяде на Тихому океані 24-го липня.

Кіссінджер „оптимістично" оцінює свої переговори з Громиком

Женева. — Перший день переговорів державного секретаря Генрі Кіссінджера зі совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком 10 липня мав би виявити, згідно з заявою Кіссінджера, „надії на прогрес", коли йдеться про угоду щодо обмеження атомового стратегічного узброєння. Перша сесія переговорів мала б бути „дуже екстенсивна, дуже конструктивна", заявив Кіссінджер.

Проте, як інформують закордонні кореспонденти, А. Громико не привіз з Москви ніяких нових пропозицій, чи якогось нового пляну і якщо так справді є, то в Женеві продовжується розмова над питаннями, які були вже досі багато разів предметом „обговорювання" між Кіссінджером і Громиком і між Л. Брежнєвим і колишнім президентом Ніксоном, а відтак президентом Фордом у Владивостоці. Тим разом ще на порядку дня є справа давно заповіджених відвідин Брежнєва у ЗСА. Згідно з інформаціями, його поїздка буде відкладена, якщо не буде досягнуте погодження в справі обмеження атомового стратегічного узброєння на рівні міністрів закордонних справ. У випадку поважніших розбіжностей між Кіссінджером і Громиком, Кіссінджер мав би у вересні ще раз поїхати до Москви, щоб таки „договоритися" з Брежнєвим. Як відомо, дотеперішні переговори на рівні амбасадорському і технічних експертів, які від кількох років продовжуються у Відні, застрягли на мертвому пункті у зв'язку з відмовою Москви дозволити на ефективну контролю совєтських атомових устаткувань та числа міжконтинентальних ракет.

Наради Кіссінджера з Громиком продовжувалися ще в п'ятницю, 11 липня, але на цій другій сесії, крім справи обмеження атомового стратегічного узброєння, обговорювано також справу закінчення Европейської Конференції для справ безпеки і співробітництва і справу конфлікту на Близькому Сході. По закінченні нарад з Громиком, Кіссінджер виїхав до Бонн, де в суботу 12 липня мав переговорювати з ізраїльським прем'єром Ітцаком Рабіном.

Конґрес СУСТА відбудеться осінню цього року

Вашінгтон. — Президія Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) інформує, що ХУІ з черги Конґрес цієї студентської організації відбудеться в днях від 27 до 30 листопада ц.р. (Свято Подяки) в приміщеннях Мериленського університету. Конґрес, побіч перевибору нової управи, розгляне ряд проблем на окремих панелях і займе становище до окремих питань в українському зорганізованому житті. На симпозіюмах, які будуть зорганізовані в рамках Конґресу, будуть розглянені питання дисидентизму в Україні, української участи у відзначуваннях 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення в ЗСА, участь етнічного студентства в американському політичному житті, перспективи україноznавчих студій в ЗСА та багато інших справ. Участь в панелях братимуть участь українські і запрошені американські студенти та студентські діячі, представники Адміністрації 200-річчя Американської Незалежности, агентства „Акція" та запрошені репрезентанти Демократичної і Республіканської партій, як і поодинокі сенатори і конґресмени.

В чотироденну програму Конґресу входитимуть також поїздка до Вашінгтону і оглядини історичних місць, великий мистецький концерт для загальної публіки, бенкет і баль. Окремі українські мистці і кінопродуценти виставлятимуть свої праці.

Після засідання Екзекутиви СУСТА, яке заплянoване на 19-20-го липня, буде опублікована докладна програма Конґресу.

У РІЧНИЦЮ БОЮ ПІД БРОДАМИ

Лігайтон, Па. — Заходами Управ Станиць Братства кол. вояків І УД УНА у Філядельфії і Лігайтоні відбудеться тут на оселі ім. О. Ольжича в днях 19 і 20-го липня ц. р. відмічення 31-ої річниці бою Української Дивізії під Бродами. В суботу, 19-го липня о год. 5-ій по полудні інж. М. Ліщинський виголосить доповідь про події, зв'язані з битвою, а в неділю в каплиці Оселі буде відправлена Служба Божа і Панахида за поляглих вояків І УД УНА. Після релігійних урочистостей відбудеться спільний обід учасників.

СОЛЖЕНІЦИН ПРОЄКТУЄ ВИГОТОВЛЕННЯ ПРАВДИВОЇ ІСТОРІЇ РОСІЙСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Ню Йорк. — Александер Солженіцин, який здобув світову славу як видатний письменник, хоче також відіграти провідну ролю в ділянці історичних наук, а зокрема в ділянці найновішої історії Росії і Російської революції. Такі свої пляни він розкрив в часі відвідин Колюмбійського Університету, куди зайшов 10 липня, щоб познайомитися з архівальними матеріялами, що стосуються російської і східньоевропейської історії і культури.

У розмові з представниками Колюмбійського Університету, віцепрезидентом Теодором де Барі та директором Російського Інституту Віліямом Гаркінсом, Солженіцин заявив, що історія Російської революції, як вона віддзеркалена у совєтських творах і також у творах західніх істориків, є „викривлена" і дає фальшивий погляд на революційний процес в Росії. Солженіцин повідомив, що на цей проєкт він має потрібні фонди і видавця, але тепер він потребує осіб, які могли б взятися за цю працю. Идеться конкретно про виготовлення цілої серії праць на тему революції в Росії 1905 і 1917 років, які були б опубліковані англійською мовою. Серія заплянованих видань мала б охоплювати історію Росії від 1900 року, тобто період, в якому Солженіцин особисто дуже заінтересований. Солженіцин заповів, що він вишле свого асистента, який переведе для нього потрібні досліди в архівах Колюмбійського Університету. Найбільше зацікавлення він виявив колекцією Г. Алексінського, кол. співпрацівника Леніна і речника большевиків у Другій Думі до свого розриву з большевиками в 1909 році.

УТВОРЕНО НОВИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОЇ ССР

Київ. — З датою 4 липня опубліковано повідомлення Президії Верховної Ради Української ССР про утворення уряду УССР, тобто Ради Міністрів Української ССР. Головою Ради міністрів є О. Ляшко, його першим заступниками Г. Ващенко і Н. Кальченко, заступниками — О. Бурмистров, П. Єсипенко, П. Розенко, В. Семичастний, І. Степаненко, П. Тронько і Г. Шевчук. Членами кабінету назначені і вони очолюють такі міністерства: Г. Лубинець — будівництво підприємств важкої індустрії, Г. Єміменко — вища і середня спеціяльна освіта, І. Головченко — внутрішні справи, О. Колесов — вугільна промисловість, П. Шпак — геологія, О. Макухін — енергетика і електрифікація, Т. Попльовкін — заготівля, Г. Шевель — закордонні справи, Г. Сінченко — зв'язок, О. Романовський — культура, О. Касьяненко — легка промисловість, Б. Лук'єнов — лісове господарство, І. Груняньский — лісова і деревообробна промисловість, М. Гаркуша — меліорація і водне господарство, Г. Ваґратуні — монтажні і спеціяльні будівельні роботи., А. Сенніков — м'ясна і молочна промисловість, О. Маричич — освіта, А. Романенко — охорона здоров'я, В. Арешкович — промислове будівництво, Г. Бакланов — промисловість будівельних матеріялів, Ю. Котов — сільське будівництво, П. Погребняк — сільське господарство, В. Старунський — торгівля, А. Барановський — фінанси, М. Санов — промисловість, Я. Куликов — чорна металургія, В. Зайчук — юстиція, Ф. Головченко — автомобільний транспорт, М. Шульгін — будівництво і експлуатація автомобільних шляхів, В. Площенко — комунальне господарство, Ю. Гаєвський — промисловість, Л. Шпаковський — побутове обслуговування населення, О. Федоров — соціяльне забезпечення. До складу уряду ще входять голови різних державних комітетів з окремих ділянок, в тому й голова Комітету державної безпеки при Раді міністрів (відоме КДБ, чи російською мовою КГБ). На цей пост назначено В. Федорчука. Всіх голів таких комітетів є 16 осіб.

Президія Верховної Ради УССР відбула 4 липня своє засідання з участю голів постійних комісій Верховної Ради УССР і затвердила плян роботи Президії на друге півріччя 1975 року. 4 - 5 липня, як повідомляє РАТАУ, відбулися засідання постійних комісій Верховної Ради УССР, які уконституувалися. На засіданнях затверджено пляни роботи комісій після заслухання звідомлення керівників республіканських міністерств і відомств.

Високі ціни в Европі були причиною зменшення туризму

Лондон. — „Ню Йорк Таймс" з 7-го липня ц. р. інформує, що тисячі американських туристів, які все таки приїхали, щоб відбути свої вакації в країнах Західньої Европи, зустрілись тут з великими труднощами і неспівмірно високими цінами. Кореспондент Роберт Семпле перевів розмову з декількома туристичними бюрами в Европі, керівниками готелів і мотелів та ствердив, що ціни в пересічному збільшились на 20 відсотків. Подорожіли в першу чергу харчі, напитки, готелеві кімнати, транспортація тощо. Для порівняння він наводить, що, наприклад, популярний в Америці напиток Мартіні коштує сьогодні в Европі келишок 3 доляри, а цілком не люксусова кімната в готелі 50 долярів. На підставі обчислення, яке провели урядовці „Амерікен Експресс' в Парижі, пересічний американець мусить сьогодні витратити в Европі майже подвійну суму в порівнянні навіть з минулим роком, а головно тоді, коли він приїхав на цей континент перший раз. Ті, які приїхали до Европи вдруге, більше зорієнтовані і можуть заощадити багато гроша. В загальному туристичний рух до Европи спав на пересічно 25 відсотків.

УКРАЇНЦІ В УПРАВІ МИСТЕЦЬКОЇ ГАЛЕРІЇ

Вінніпеґ (Б. Г. С.). — З кінцем червня відбулися загальні збори членів Мистецької Галерії Вінніпеґу, на яких м. ін. вибрано нову Управу на 1975-76 р. З українців до Управи обрано проф. Дж. Мельника й пані Ольгу Войценко, яка вже давніше очолювала деякі комітети Вінніпезької Галерії. Крім інших імпрез 3-6 липня 19975, влаштовано виставку дереворитів Якова Гніздовського в „Міжнародному (американсько-канадському) Городі Миру" на границі Манітоби й Північної Дакоти.

ПРОПОНУЮТЬ НОБЕЛІВСЬКУ НАГОРОДУ МИРУ 1976 ДЛЯ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

Валентин Мороз

Вінніпеґ (ОУПС). — В часі перебування проф. Яр. Рудницького в Південній Америці з весною ц. р. в наукових і дипломатичних колах виникла думка рекомендувати Валентина Мороза як кандидата на Нобелівську Нагороду Миру в 1976 р.Зорганізовано Комітет, що його очолив ініціятор, і пороблено заходи в справі індивідуальних листів - рекомендацій від різних політичних діячів, дипломатів, університетських професорів тощо. Після повороту проф. Рудницького до Канади, пороблено подібні заходи й на північно-американському континенті. З декількома винятками, більшість звернень була позитивно прийнята серед науковців і громадських діячів, уповноважених рекомендувати мирові кандидатури. Один із найсильніших голосів у цій справі належав Дж. Діфенбейкерові, який в листі до Нобелівського Інституту в Осльо (14-го травня 1975 р.) м. ін. написав: „Канадці, де б вони не жили, глибоко зворушені становищем Валентина Мороза, що — не ламаючи законів — обстоював волю... Хоч багато робили те саме й терпіли ув'язнення, чи щось гірше, в СССР, ніодин із тих, що відомі канадцям, не здобув такого публічного респекту, як він..." З тієї причини Дж. Діфенбейкер гаряче рекомендує В. Мороза на Нобелівську Нагороду Миру в 1976 р. — Заходи в справі індивідуальних рекомендацій політичних діячів і професорів продовжуються й триватимуть до кінця 1975 р. Комітет Нобелівської Нагороди Миру 1976 для В. Мороза переконаний, що всі компетентні особи прилучаться до цієї акції і що В. Мороз таки одержить Нобелівську Нагороду в 1976 році.

ОТРИМАНО НОВІ ДАНІ ПРО УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Ню Йорк. — Комітет оборони совєтських політичних в'язнів інформує:

35 число московської „Хроніки поточних подій поміщує поважну кількість інформацій про українських політичних в'язнів. Це найновіше число Хроніки, яке продісталося на захід, подає такі вістки:

1. Подано список досі невідомих українських політв'язнів: Кузьма Матвіюк (Мордовський табір ч. 19); Юрій Мельник (Мордовський табір ч. 3, засуджений на 3 роки ув'язнення); Камінський (перше ім'я невідоме, Мордовський табір ч. 19); Анатоль Здоровий (засуджений на 7 літ ув'язнення, Пермський табір ч. 36); Приходько (перше ім'я невідоме, Пермський табір ч. 36;) Роман Сенюк (Мордовський табір); Василь Долішній (Мордовський табір) та Ігор Кравців (Мордовський табір ч. 19.)

2. Слідуючі українці були звільнені після закінчення своїх реченців: поет Тарас Мельничук (Пермський табір ч. 35). Іван Покровський (кол. член ОУН ,тепер знаходиться у шпиталі з відкритою туберкульозою).

3. У січні ц. р. відбулася розправа у Чусовськім обласнім суді про визволення в'язня Михайла Дяка. Дяк, якого засудили на 12 літ ув'язнення та 5 літ заслання за його діяльність в Українськім Народнім Фронті, хворіє на лімфогранульозу в останній стадії. Суд рішив, що з огляду на те, що Дяк „не пішов шляхом поправки, спілкується із засудженими, які не є на шляху поправки, пише заяви", через те його „не можна звільнити". Після розправи, Дяка перенесли до шпиталю.

4. Володимир Ракецький був перевезений з Мордовських таборів до Пермського табору ч. 36.

5. 22 лютого 1974 р. відбулася одноденна голодівка у Мордовському таборі ч. 19. Участь у голодівці за признання статусу політв'язня брали: Александер Болонкін, Ігор Кравців, Кузьма Матвіюк та Василь Овсієнко.

6. Цієї зими Євген Сверстюк був 10 днів у карнім ізоляторі Пермського концтабору ч. 36.

Українці в Польщі застановляються над перспективами розвитку літературного життя

Варшава. — Місячник „Наша Культура", який появляється як додаток до українського тижневика „Наше Слово", розгорнув на своїх сторінках цікаву дискусію про можливості й перспективи розвитку українського літературного життя в Польщі. Серед різних можливостей -пожвавлення літературної творчости серед українців в тій країні висунено, між іншими, як один з постулятів — пожвавлення праці з літературним молодняком. Редакція місячника поробила вже в цьому напрямі конкретні кроки, зокрема коли йдеться про ведення літературної роботи серед молоді старших ліцейних кляс і студентів української філології на Варшавському університеті. Пороблено вже заходи, щоб при допомозі вчителів-українців у Легніцькому і Гурово - Ілавецькому ліцеях (дві середні школи, де викладова мова українська), створити гуртки любителів слова, заохотити молодь до творчих спроб. З думкою про молоде поповнення редакція недавно провела зустріч з групою студентів україністики на Варшавському університеті, серед яких є творчі одиниці. Розмови ведуться також серед іншої молоді, та з окремими молодими літераторами, які вже закінчили студії.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Діялектика Французької Компартії

На сторінках московського „Комуніста" ч. 8 появилася стаття недавно померлого лідера французьких комуністів Жака Дюкльо: „Комуністична партія у політичному житті Франції. Поминаючи ту її частину, що стосується періоду до Другої світової війни і років самої війни, ця стаття цікава з'ясуванням напрямних внутрішньої і зовнішньої політики Французької Комуністичної Партії (ФКП) на сучасному етапі.

В першій мірі, політика ФКП має бути спрямована на організацію „народного фронту" з усіми лівими французькими групами, щоб на базі такого альянсу здобути у Франції владу. У комуністичній термінології це називається „боротьбою за єдність робітничої кляси", а у випрацьованій програмі „визначена політика, яка передбачає здійснення глибоких реформ, метою яких — нанести перший удар по всемогутности капіталістичних монополій, які в країні господарюють".

На зовнішньому відтинку, ФКП має якнайрізкіше протиставитися політиці уряду, який схиляється до західніх „атлантійських позицій". Франція має звернути свою увагу на СССР і завданням ФКП є добиватися зміцнення французько-совєтської співпраці. Очевидно, в рамках цієї політики, що має проходити під гаслом „мирного співіснування" у московській інтерпретації, ФКП має змагатися за позитивне і найскоріше завершення Европейської конференції для справ безпеки і співробітництва. Співпраця СССР — Франція в оцінці комуністичного лідера — це „велика перемога політики мирного співіснування".

І тут власне, коли йдеться про т. зв. мирне співіснування, доходимо до суті проблеми і суті комуністичної діялектики. Жак Дукльо виразно і прямо пише, що „мирне співіснування не означає акцептування існуючого політичного і соціяльного стану, яким покладено б кінець нашій боротьбі за глибокі демократичні переміни в нашій країні. Це вказує на конечність зберігати чуйність. Комуністична партія, виконуючи свій обов'язок перед французьким народом, не забуватиме її (чуйність) виявляти, щоб дії правлячих кіл не розходилися з їх зобов'язаннями", очевидно щодо СССР.

Іншими словами і на звичайній мові все це означає, що ідея „мирного співіснування" — це тільки зручний камуфляж і вона ніяк не зобов'язує на практиці комуністичні партії, які мають продовжувати боротьбу за так зв. „демократичні зміни", або конкретніше, за встановлення тоталітарної диктатури компартії і системи горезвісної „народної демократії".

Відповідальність

Вся людська активність, а тим більше активність і праця українців на поселеннях, мусить спиратись на встановлений досвідом і кожночасними потребами порядок вартостей та на відповідальності перед Богом і народом. Почуття і свідомість відповідальности в практичному поступуванні означає невпинний прогрес і може творити чуда, тоді як брак відповідальности може довести з одного боку до всіляких вибриків і на довшу мету до повної моральної і матеріяльної руїни, затрати здобутків і досягнень багатьох поколінь.

Це відноситься також до виховання молоді, включаючи в це не тільки батьківський дім, цілоденні і суботні українські школи, дошкілля, виховно-відпочинкові оселі і вишкільні табори, тощо, але й загальний стан, поведінку та активність в громаді, що може або виховувати і „здобувати" молодь, або її деморалізувати і відштовхувати. Мусимо здати собі справу, що наша відповідальність у цьому відношенні не всюди і не завжди на висоті. Потверджують це і міркування-статті таких наших виховників, як В. Мацькова „Наша дитина" і Ольги Соневицької „Батьки відповідальні", надруковані недавно на сторінках цього щоденника. Обидва автори погоджуються у тому, що українська спільнота, мавши на увазі в першу чергу українців в ЗСА, занедбала ці преважливі ділянки виховання, а найбільше занедбали їх таки самі батьки.

Як це все виглядає на практиці? Цілоденні українські школи у занепаді, на оселях молодечих організацій чимраз менше учасників, не мають приросту також й інші виховні інституції. Очевидно, не всі батьки мають настільки досвіду, щоб зрозуміти справжню загрозу для своєї дитини і застосувати відповідну протидію, коли наблизилася загроза. Але є й такі, які затратили власне це почуття відповідальности і їм байдуже, що станеться з їхніми дітьми і з громадою. Байдужість, індиферентність до найосновніших вимог нашого життя, в цьому в першу чергу до виховання нашої молоді, мусить зникнути. Імперативом мусить бути повна свідомість нашої відповідальности, що є ґарантією не тільки дальшого нашого розвитку, але й самозбереження та існування як етнічної спільноти.

Президент закликає до зменшення урядової контролі над економікою

Вашінгтон. — У четвер, 10 липня, президент Джералд Форд закликав голів різних федеральних аґенств і департаментів старатися зменшити урядову контролю над поодинокими ділянками американської економіки, щоб дати якнайбільше свободи „приватній ініціятиві". Президент заявив, що „вільний ринок" найбільше вийде на користь американському споживачові, бо урядова контроля не тільки потягає за собою великі непотрібні видатки на вдержання бюрократії, але також „вбиває ініціятиву та дух конкуренції". Федеральний уряд повинен втручатися у діяльність вільного ринку, тільки тоді, коли існує конечна потреба, і повинен заохочувати конкуренцію між різними фірмами, а не перешкоджувати їй — сказав президент Форд. Він закликав голів департаментів і аґенцій зменшувати „непотрібну" контролю над різними секторами економіки, зменшити видатки, зв'язані з цією контролею, та розпочати перевірку своєї діяльности, щоб така перевірка вийшла на користь споживачів і приватного бизнесового сектора.

ВИСТУП АЛЕКСАНДРА СОЛЖЕНІЦИНА У ВАШІНГТОНІ: ЗАСУД ЗЛОЧИННОГО КОМУНІЗМУ, ДОКІР НЕНАСИТНОМУ КАПІТАЛІЗМОВІ, ПЕРЕСТОРОГА ДЛЯ СВІТУ

3

Якщо урядові Північного В'єтнаму тяжко пояснити Вам, що трапилося з Вашими братами, з Вашими американськими військовополоненими, не поверненими і до сьогодні, то я, на підставі досвіду Архіпелагу, можу Вам цілком виразно це пояснити.

Є такий закон на Архіпелазі, що ті, кому дістається найтрудніше і які стоять найбільш стійко, найчесніші, найвідважніші, найнезламніші — вони ніколи більше не побачать світу, їх вже ніколи не можна показати, тому що вони розповідять таке, що в голові не зміщається. Частина Ваших військовополонених, що повернулися, розповідали Вам, що їх тортурували. Це значить, що тих, хто залишився, тортурували більше. Але вони не відступили ні на крок... Це — кращі Ваші люди. Це — Ваші перше герої, які в єдиному двобої встоялися. І зараз... зараз, на жаль, вони не можуть підбадьоритися нашими оплесками. Вони не можуть їх почути у своїх одиночних камерах, де можуть умерти, а можуть і сидіти тридцять років, як сидить Рауль Валленберґ — якщо знаєте, шведський дипломат, захоплений Совєтським Союзом у 1945 році. Ось тридцять років сидить і його не віддають.

А траплялися у Вас при цьому гістеричні діячі, котрі казали: „Я поїду у Північний В'єтнам, стану на коліна і на колінах благатиму відпустити військовополонених". Це вже не політична діяльність — це масохізм. Для того, щоб зрозуміти добре, що означала розрядка всі ці сорок років, дружба, стабілізація становища, торгівля, я мушу Вам сказати те, чого Ви ніколи не бачите і не чуєте. Звідти, з нашого боку, треба сказати, як це виглядало. А виглядало це ось як: лише знайомство з американцем, не дай Боже, ти пішов з ним і сів у каварні або в ресторані, — вже „підозра у шпигунстві", том перший, випадок, про який не якийсь арештант мені розповідав, але всі члени Верховного суду СССР, у ті короткі дні, коли я був при Хрущові вивищений, і вони мені розповідали про той випадок: один совєтський громадянин був у З'єднаних Стейтах і, повернувшись, сказав: „У З'єднаних Стейтах чудові автові шляхи". КҐБ заарештувало його і вимагало (засуду) десять років. А суддя сказав: „Я не заперечую, але все таки обмаль матеріялу, треба б додати ще щонебудь". Суддю цього заслали на Сахалін за те, що він посмів перечити, а тій людині дали 10 років. Ви подумайте тільки, яку „брехню" він сказав і яке захвалювання американського імперіялізму: в Америці добрі автові шляхи! Десять років!

У 1945-46 році через наші камери тюремні переходило множество людей, не тих, які співпрацювали з Гітлером, хоча були і такі, не тих, хто в чомусь провинився, а ті, котрі всього - навсього побували на Заході та були звільнені з німецького полону американцями.

Ось це уважалося злочином; звільнений американцями! Це значить: він бачив добре світле життя. Якщо він приїде, він буде розповідати. Найстрашніше було не те, що він вчинив, а що розповідатиме, і всі такі дістали десять років.

Під час останньої візити Ніксона в Москві, Ваші американські кореспонденти давали такий репортаж на західній лад: репортаж з московських вулиць. „Ось я іду, мовляв, іду з мікрофоном вулицею і запитую простих совєтських людей: скажіть, будь ласка, що ви думаєте про зустріч Ніксон-Брежнєв?" І, диво, всі до одного відповідали: „чудово, я дуже задоволений, я в захваті!" Що це? Як це зрозуміти? Та якщо я йду вулицею, і до мене підходить американець з мікрофоном і запитує, то я знаю, що з другого боку іде каґебіст також із мікрофоном, і він пречудово запише, що я казатиму. Я скажу — і відразу буду у в'язниці і відповідаю: „Так, так, надзвичайно, я нічого кращого не бачив". Ну чого ж варті такі кореспонденти, якщо вони просто переносять Ваші західні методи, не подумавши, переносять туди?

Ви ленддлізом допомагали нам довгі роки — у нас зроблено все, щоб забути його, затушкувати, по-можности не згадувати. А тепер, до того як прийшов я до цієї залі, я частково і зволікав із своїм приїздом у Вашінґтон, щоб спочатку побачити дещо звичайну Америку, побувати в декількох стейтах, просто побалакати з людьми. Мені розповіли, я вперше дізнався, що по всіх стейтах в роки війни товариство Совєтсько - Американської Дружби збирало допомогу совєтським людям: теплі речі, продукти, подарунки, — і посилало. А ми не тільки не бачили їх, ми не тільки їх не діставали — їх розпреділювали там десь у привілейованих колах, — але нам ніхто ніколи про це не говорив. Я про це дізнався тепер, тут у Вас у стейтах, ось у цьому місяці.

Все, що можна висловити отруйного про Америку, — було сказано ще в сталінський час і все це лежить тяжким осадом, і все це можна збудити в будь - який день. В будь - який день газети можуть вийти зі заголовком: „Кривавий американський імперіялізм хоче захопити світ" і вся ця отрута піднесеться, і безліч людей у нас повірить і будуть отруєні цим, і вважатимуть Вас за аґресорів. Ось так провадилася розрядка з нашого боку.

Совєтська система так замінена, що її майже неможливо зрозуміти звідси. І Ваші найученіші теоретики пишуть наукові праці, намагаються пояснити і зрозуміти, що відбувається там, і ось декілька таких наївних пояснень, котрі нам, совєтським людям, просто смішні. То кажуть, що совєтські вожді відреклися тепер своєї людоненависницької ідеології. Аніскільки! Аніскільки від неї не відмовились. То кажуть — в Кремлі є „ліві" і „праві" і там іде боротьба, і ми повинні так поводитись, щоби не перешкодити „лівим". Все фантазія: ліві... праві... Хай є там якась то боротьба за владу — та в головному вони всі за одне. Або ще є така теорія, що тепер, дякуючи зростові техніки, зростає технократія в Совєтському Союзі, зростає інженерія — й інженери тепер правлять господарством, і ось незабаром вони будуть визначати долю, а не партія. Скажу Вам — інженери стільки ж визначатимуть долю, скільки наші ґенерали — долю армії, тобто — зеро. Всі робитимуть так, як скаже партія.

Ось наша система, міркуйте самі. Ця система, де сорок років не було справжніх виборів, але триває видовище, комедія. Отже, наявна система, де нема законодавчих органів. Це система, де нема незалежної преси, система, де нема незалежних судових органів, де народ не має ніякого впливу ні на зовнішню, ні на внутрішню політику; де придушується будь - яка думка, що відмінна від державної. І, до речі, електронне підслухування — це у вас така звичайна річ, це у нас побут. У Вас стався один випадок електронного підслухування, і всю країну трусило півтора роки. А у нас це побут. Це у нас майже в кожному помешканні, в кожній установі, ми до цього звикли — нас це навіть не дивує.

Це система, де виявлені кати мільйонів (людей), як Молотов і дрібніші, ніколи не були суджені і на високих пенсіях у якнайвищому добробуті. Це система, де сьогодні продовжується видовище і кожного чужинця, щоб йому показати, обставляють декількома підставленими совєтськими людьми, які працюють згідно із сценарієм. Це система, де власна конституція не виконувалась ані одного дня, де всі рішення родяться в якійсь таємниці, в якійсь безвідповідальній купці і звідти вдаряють немов блискавка, по нас і по Вас. І чого ж варті підписи цих людей? Як же можна, як можна покладатися на їх підпис на документах розрядки? Ви тепер можете запитати своїх фахівців, вони кажуть, що ось навіть останніми роками Совєтський Союз зумів створити і переважаючу хемічну зброю і ракети більш досконалі, ніж в З'єднаних Стейтах.

Так що ж із цього? Розрядка — потрібна чи ні? Не тільки потрібна. Вона потрібна як повітря! Це єдине спасіння Землі, щоб замість світової війни відбулася розрядка. Але розрядка справжня і якщо її вже пописували поганим словом, яке у нас (зветься) розрядка, а у Вас детант, то можливо треба знайти інше слово. Я би сказав, що навіть можна дуже мало прикмет... головних прикмет назвати для такої правдивої розрядки. Я сказав би, що майже достатньо трьох головних прикмет. Перша прикмета: щоб роззброїтися не тільки від війни, але і від насильства, щоб не лишилося апарату не тільки війни, але і насильства, тобто не лише тієї зброї, якою знищують сусідів, але і того знаряддя, що ним давлять співвітчизників. Це не розрядка, коли ми сьогодні тут з Вами можемо приємно проводити час, а там стогнуть люди і гинуть, і в психіятричних закладах вечірній обхід, і третій раз на день впорскують ліки, що руйнують мозок і людину. А другою прикметою розрядки я назвав би таке: щоб це було не на усмішках, не на словесних поступках, щоб це стояло на камені. Це євангельське слово всім відоме: „Не на піску треба будувати — на камені". Тобто мусять бути ґарантії того, що це не урветься однієї ночі або одним світанком, а для цього треба, щоби там... друга сторона, яка входить до розрядки, мала над собою контролю: контролю громадськости, контролю преси, контролю вільного парляменту. А доки такої контролі нема — нема ґарантії. А третя проста умова: яка ж це розрядка, якщо вести людоненависницьку пропаґанду — те, що у Совєтському Союзі називають ідеологічною війною? Ні вже — як приятелювати так приятелювати, як розрядка так розрядка! Ідеологічну війну треба закінчити.

Совєтський Союз і комуністичні країни вміють вести переговори. Вони знають, як це робиться. Довго-довго ні в чому не поступатися, а потім трішечки поступитися. І відразу лунають тріюмфальні оклики: вони поступаються, пора підписувати договір. Два роки болісно, болісно вели переговори, тягли нерви і поступилися: деяким жінкам з

(Закінчення на стор. 4-ій)

Микола Бараболяк

МІЖНАРОДНЕ ЗАВТРА — І НАШІ ПЕРСПЕКТИВИ

(Порядком дискусії)

5

Індустріялізація була тим головним фактором, що викараскала нині „розвинуті" народи з ситуації, де мільйони бідноти ще у XIX ст. примирали голодом. Цей сам шлях указують знавці і для виелімінування нужди в ґльобальному маштабі. Західні „розвинуті" країни мусять зрезиґнувати з привілеїв, якими користувались вони досі в т. зв. „нерозвинутих" країнах, де вони піддержували індустріяльний розвиток, що мав на меті не так заспокоювати потреби місцевого населення, як радше був наставлений на заспокоєння потреб індустрії розвинутих країн. Нині зіндустріялізовані країни мусять допомогти бідним народам розбудувати власні варстати праці в такому розмірі, щоб створити водночас місцевого консумента і розбудувати т. зв. середню клясу населення, що дає рівновагу суспільству і є остоєю здорового господарського розвитку.

Така співпраця народів на економічному полі можлива, приносить величезні взаємні користі, і є за передумовою побудови політичної співпраці на принципах рівности і справедливости предтечами такої співпраці, що зрівняє сильніших і слабших та об'єднає колишніх ворогів, є нинішні реґіональні порозуміння і спільноти як загальне порозуміння про тарифи і торгівлю (GATT), а найуспішнішою є Европейська Економічна Спільнота (ЕЕС).

Члени ЕЕСпільноти не тільки втішаються користями співпраці між собою, але намагаються поширити ту співпрацю на терени „нерозвинутих" країн — трактуючи ті країни не як терен визиску, а як рівних партнерів.

В нашій пресі не було коментарів про таку важливу подію, як заключення договору між 9 країнами ЕЕС і 46-ти державами Атлантійсько - Карабійсько - Тихоокеанського (АКТ) бльоку. Конвенція була підписана в Ліма, столиці Того, 28 лютого ц. р. Згідно з тією конвенцією 9 країн ЕЕС є ведучим економічним партнером тих 46 держав, які разом репрезентують 268 мільйонів населення. Представник німецького уряду так схарактеризував вагу цього договору: „Згаданих 55 держав, будуть змагати до того, щоб створити світ, в якому співпраця між народами приведе до солідарности між ними. Західні европейські держави не ждуть від 46-ох країн ніякого quid pro quo, а намагаються причинитись до того, щоб ті країни стали на ноги. Замість компетиції і визиску, творимо основи економічної і політичної співпраці, вважаючи, що нині нема національних економік і національних політик, а є тільки ґльобальна економіка і політика".

В міжнародному спілкуванні позначується, отже, дуже сильна тенденція розбити монополії супердержав, що відкриє дорогу до розбудови економічного і політичного життя народів на принципі рівности. Впарі з таким розвитком мусить прийти до обміну не тільки технологічними здобутками, але і людського елементу, а в результаті, вільний плив ідей. Які б заслони не ставив Кремль, не схорониться і він перед заливом тієї течії...

5. „РОЗРЯДКА — НЕ БЛЕФ"...

Ми згадували про мільярди, які і Захід і Схід витратив на те, щоб „перетягнути" бідні народи у свій табір. Є всі познаки, що і Кремль дійшов до пересвідчення, що хоч його економіка „науково здетермінована", а „вища" і має загарантований Марксом патент на успіх, то чи СССР буде базувати свою економіку на командних принципах, чи на принципах вільного вільного ринку, то все ж понад те все є світова економіка і „залізні заслони" не збережуть „вищости" їхньої системи. Рубом стало оже питання: приєднатись до тої ґльобальної економіки, чи ховатись за залізним плотом. Видно, що вирішили приєднатись. Врешті це й не дуже йде в розріз із основним положенням „вчення" Маркса, згідно з яким „економіка рішає все" — а ідеології — це видумка капіталістів. Коли не вдалось „наздогнати і перегнати", то чи є інший вихід?

Так отже на наших очах наладнується оця „розрядка". Натрапляє вона на поважні труднощі; і ЗСА має своїх Джексонів, СССР своїх Шелепінів, але співпраця таки зачнеться.

(Закінчення буде)

М. Сосновський

МІЖ „ОПТИМІЗМОМ" І „ПЕСИМІЗМОМ"

(Думки з приводу концепцій визвольної політики ОУН, ОУНр і УРДП)

(2)

Даючи практично аналогічну оцінку ситуації у підсовєтських умовах під сучасну пору в Україні, окремі політичні групи не роблять, однак, однакових висновків. Власне, коли йдеться про висновки з такої оцінки ситуації, маємо справу з першими розходженнями, які відтак поглиблюються при з'ясовуванні інших аспектів українського життя, щоб у висліді утворити ідейну базу під три різні концепції визвольної політики.

Засадничо, націоналістичні групи, не зважаючи на виразно усвідомлюваний ними трагізм української ситуації в російсько-совєтській імперії, поробили висновки все таки відносно „оптимістичні" щодо майбутнього. У доповіді „про крайові справи" на 8-му ВЗУН стверджується м. ін., що „в Україні сталося те, що мусіло статися. Дух шестидесятників змужнів, струснувши з себе баляст пристосуванців-конформістів, визрів і з нечітких, мрійливих національно-емоційних тенденцій перейшов почерез виразно культурно-самобутні позиції, й у кінці доходить до свого логічного висновку: до чітких політичних позицій, дуже близьких до наших власних. Україна переходить етап політичного ферменту. У цьому процесі нашим обов'язком є, з одного боку, підтримувати опозиційність, доливаючи оливи до вогню, а з другого — впливати на стабілізацію політичної думки на найближчій до націоналізму базі".

Зробивши такі висновки з ситуації під російською окупацією, уточнено так завдання ОУН на найближче майбутнє: ОУН, як „авангард у змаганні за УССД (Українську Самостійну Соборну Державу), має діяти, як „співучасник і союзник у цій боротьбі", як „активний й повноцінний співучасник" і діючих протисовєтських крайових сил і інших українських політичних партій за кордонами України на еміґрації. Конкретизуючи ці завдання далі, у згаданому матеріялі стверджується, що „імперативним для новообраного Проводу залишається вивести українську проблему на світову арену". В цьому контексті й мова про „контакти і встановлення співпраці з поневоленими Москвою народами" і про „вплив на громадську опінію вільного світу".

В тезах „До становища в Україні та в Імперії" на 5-му ВЗ ОУНр на тлі трагічної ситуації в Україні і імперської політики, спрямованої на тотальну русифікацію українського народу, говориться одночасно про те, що це „обручі дрейфуючої імперії" і що „нинішній закрут в політиці КП СС, є політикою оборони — рятунку імперського комплексу СССР від тиску національно-політичних процесів в Україні та в інших Москвою поневолених країнах на імперські обручі. В шестидесяті роки протуберанц національного відродження не був чимсь стихійним чи іраціональним, що важко вмістити в соціологічні схеми, як дехто думав. Це було закономірне явище, яке з енерґії національного духу . . ., продовжуючи боротьбу 40-их років ОУН-УПА-УГВР, оформилося у національно-політичному ставленні в інших умовах . . . В замкненому колі, без доплиху свіжих сил — розклад і загнивання московсько-большевицької системи неминучі, її не врятує закостеніла догматика . . . Імперська політика повна суперечностей, часто наповнених вибуховими факторами, що неминуче сприятимуть визріванню і оформленню національно-революційних сил України та в інших поневолених Москвою країнах . . . Самовладна, самоконтрольна, самоодурманююча пропаґандивною барабанщиною совєтська плутократія втратила почуття реальности і відповідальности. Міцно тримаючися влади, перейнята мертвотним догматизмом, воне здатна знайти вихід з сліпого кута, в який зайшла імперія під ударами націоналізмів поневолених в СССР народів і зовнішніх кліщів зі Сходу і Заходу".

Своєрідну „програму акції" на українських землях в такому загальному контексті закономірности загнивання і неминучого розкладу імперії дає „Звернення 5-го ВЗ ОУН до українського народу", у якому є накреслені „завдання" для українських селян, робітників, письменників, поетів і журналістів, науковців, вчителів і виховників, священослужителів, українців-вояків в збройних силах СССР, жінок, і врешті молоді. Наголос покладений на співпрацю з іншими поневоленими народами, з розрахунком на спільний протиросійський революційний зрив, мовляв, „криза ідеологічна, економічна і соціяльна кожночасно може вибухнути революційним буревієм, внаслідок чого російська тюрма народів ляже в руїнах, на яких постануть вільні національні держави".

Коли ж йдеться про зв'язок ОУНр з рухом опору в Україні, то згідно з деклярацією голови цієї організації на з'їзді, існує „повна співзвучність і нерозривна ідейно-світоглядова, політично-програмова й дійова єдність не тільки обидвох галузей ОУН (тобто закордонних частин і тих частин, які мали б діяти в Україні в умовах совєтської окупації), а й єдність поколінь у боротьбі, єдність еміґрації з Краєм не тільки в дії, а також в ідейно-світоглядовому і політично-програмовому цілеспрямуванні". Іншими словами, матеріяли з'їздів обох відгалужень ОУН імплікують наявність в Україні не тільки факту активного опору системі і чітко визначеної боротьби за державну суверенність України, а й існування і діяльність революційного підпілля, яке частинно належить до організаційної системи однієї ОУН, а частинно до другої і є пов'язане з керівництвами обох ОУН на еміґрації.

Цілком інакшу катину дістаємо, читаючи на тему цих самих справ і проблем в Україні резолюції УРДП і програмову доповідь її дотогочасного лідера. Визначивши українську ситуацію на сучасному етапі як „межову", УРДП повторяє за Іваном Гелем з його останнього слова перед засудом у совєтському суді: „Сьогодні страшно і трагічно звучить для України питання: як бути? і „бути чи не бути?" З'їзд УРДП говорить про українські еміґраційні „ілюзії" і щодо оцінки витуації в Україні, і щодо міжнародного положення нібито сприятливого для України, і врешті, щодо оцінки нашої національної сили.

(Продовження буде)

ПРОФ. Д-Р М. ЧУБАТИЙ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Комітету в 1944 році, проф. Чубатий заснував англомовний „Український Квартальник" і був його першим редактором до 1957 року. Багато труду вклав він у відновлення на терені ЗСА Наукового Т-ва ім. Шевченка (НТШ), якого був першим головою в роках 1947-1952. Брав живу участь в науковій праці американських історичних товариств, яких був членом. Зі заснуванням Українського Католицького Університету ім. св. Климентія в Римі, Верховний Архиєпископ і кардинал Йосиф Сліпий назначив проф. Чубатого в жовтні 1964 року деканом факультету права і суспільних наук. Проф. М. Чубатий був також професором Українського Вільного Університету. Він брав активну участь у міжнародних історичних наукових з'їздах: у Варшаві в 1933 р., в Римі в 1955 р. і в Стокгольмі в 1960 р.

За весь час своєї наукової кар'єри св. п. проф. д-р Микола Чубатий підготовив і опублікував понад 40 наукових і публіцистичних праць. Він є між іншим автором першого „Очерку історії українського права" у двох частинах, а своєрідним завершенням його наукового дорібку є монументальна „Історія християнства на Руси-Україні", допроваджена до 1353 року. Проф. М. Чубатий опрацював також окремі розділи для Енциклопедії Українознавства українською і англійською мовами. Був активним оборонцем ідеї патріярхального завершення Ураїнської Католицької Церкви.

В грудні 1970 року НТШ влаштувало наукову конференцію для вшанування праці проф. д-ра М. Чубатого з нагоди його 80-річчя з дня народження і 55-річчя наукової праці. У циклі доповідей автори насвітлили багатогранну і плодовиту наукову і громадську діяльність проф. Чубатого, який тоді одержав багато привітальних листів і телеграм. Тоді також від імени Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка його відзначено медалею „Заслуги для української науки".

Зі смертю проф. д-ра Миколи Чубатого українська наука втратила свого видатного і заслуженого представника, який усе своє дозріле життя присвятив дослідам над українським історичним минулим, розбиваючи на полі науки фальшиві концепції і погляди на історію України. У цьому він виявився не тільки прихильником відомої „Схеми історії Східньої Европи" Михайла Грушевського, а й її невтомним оборонцем, який цю схему своїми довголітніми дослідами поширив і поглибив, використовуючи нові матеріяли і нові джерела.

***

У зв'язку з тим, що вістку про смерть св. п. проф. д-ра М. Чубатого одержано перед друком цього числа газети, ще не було встановленої дати похорону. Передбачається, що похорони відбудуться в п'ятницю 18 липня з похоронного заведення у Ремзі, Ню Джерзі, на дієцезальному українському католицькому цвинтарі св. Духа у Гамтонбурзі, Н. Й.

Свячене 10-го Відділу ОДВУ

Заходом 10-го Відділу ОДВУ і 1-го Відділу УЗХ в Ню Йорку влаштовано в суботу, 17-го травня ц.р. о год. 5-ій по полудні в Українському Народному Домі, Свячене. Голова 10-го Відділу ОДВУ Роман Крупка відкрив програму Свяченого та привітавши присутніх, попросив о. Євгена Новицького перепровадити молитву та посвятити трапезу, приготовану панями 1-го Відділу УЗХ в Ню Йорку. Після благословення попросив до слова голову 1 Відділу УЗХ, Дарію Бойдуник та передав їй дальше ведення програми. Д. Бойдуник згадала про духову пов'язаність з нашими сестрами та братами по крові на Рідних Землях, що також обходять це Воскресіння Христове, в катакомбах серед інших обставин, як ми тут у вільному світі. Ми як та частина Українського Народу, що була змушена покинути Рідні Землі, і поселитися в різних частинах вільного світу, перебрали на себе обов'язок плекати та зберігати наші релігійні традиції. Опісля попросила до слова Демидчук - Чучман, що прибула з Канади, і вона розповіла, як почали писати писанки в ЗСА, що стало широковідомим по цілій Америці і Канаді.

Писання цих писанок почалося в 2-ім Відділі ОДВУ в Ню Йорку при 142 2 евеню в Ню Йорку. Пані Демидчук - Чучман зорганізувала перший курс писання писанок та пояснювала їхнє значення, а вчила писати писанки О. Ляхович; першими курсантками цього курсу були: Оля Диба, Теся Гусяк і О. Літепло. Не було тоді ще писалець, які вже є тепер, в той час вони робили ці писальця з накривок старих файок, що були зроблені з дуже тоненької бляшки, тоді ті писальця накладали на тоненькі дерев'яні прутики, і ними писали писанки. Це речі, котрі не були ніколи і ніде опубліковані, а які пані Демидчук - Чучман приготовляє до видання друком. На підставі цього спомину бачимо, що початок писання писанок в Америці вийшов з ОДВУ і УЗХ, бо Демидчук - Чучман була тоді членом ОДВУ і УЗХ.

Д-р Галина Лащенко поділилася споминами про свого дядька, та відчитала його три поезії, що віддзеркалювали думку поета, як виразника народних мас з 1918 і 1919 років. Інж. Петро Байбак розповів свій спомин з дитячих літ, під час большевицької революції; це спомин про Великдень на Великій Україні. Голова УЗХ Д. Бойдуник зреферувала про акцію допомоги і оборони, закликаючи всі організації і всіх присутніх включитись в цю акцію матеріяльно і морально, бо це їх піддержує на дусі, що хтось ще про них пам'ятає.

На закінчення о. Е. Новицький розказав, про долю Української Православної та Української Католицької Церков в Україні та її нищення на протязі пів століття большевиками. Закінчено програму Свяченого молитвою та відспівано „Христос Воскрес".

Р. К.

Закінчення шкільного року в Школі Українознавства в Озон Парку

Невелика числом, проте активна та ідейна українська громада в Озоні Парку, Н. Й. гуртується при парохії Покрови Божої Матері, парохом якої є о. крилошанин Любомир Мудрий. Із приміщень під храмом і під резиденцією пароха — великої залі і декількох менших бічних кімнат, користають церковні та громадські установи, молодечі гуртки, балетна студія Уляни Шмериковської, а в першу чергу суботня Українознавча Школа та дитячий садочок. І здавалося б, що ті приміщення невеликі, проте в них, кожної суботи, в навчальному році, роїться від шкільної дітвори. П'ять учителів, із отцем парохом включно, невпинно працюють, навчаючи дітвзору та старших учнів релігії і обрядів Української Церкви і українознавчих предметів. Пані А. Кіпа, яка веде в Озон Парку музичну школу, вчить місцевих школярів співу. Деякі її учні збагачують своїми виступами програми місцевих імпрез.

В суботу, 21-го червня у нашій громаді відбулося врочисте закінчення навчання в суботній школі, в якому крім вчителів і учнів взяло участь поважне число батьків і парохіян. Програму врочистостей того дня приготовили вчителі при тісній співпраці Управи і членства місцевого Батьківського кружка, який працює успішно під дбайливим й енергійним проводом інж. Богдана Мішка. Врочистості того ж дня почалися в храмі Молебнем Подяки, який відслужив отець парох, участь в якому взяли учні, їхні батьки та вчителі. Відтак усі повернулись до церковної залі, де й почалась сценічна програма, якою вміло проводила місцева вчителька Ольга Балабан. Програма включала деклямації і сценки та гагілки. Діти садочка, яким проводить вчителька Надія Федорів, проспівали пісеньку „Грушечка". Діти першої кляси деклямували віршики: „Мама чарівниця" і „Червень" та „Котик школяр". Каролина Васло продеклямувала віршик „Українка". Учні другої кляси виконали спільну деклямацію „Вже настав вакацій час..." Учні третьої кляси, а саме Наталка Коваль продеклямувала віршик „Комарі та жаби", а Михайло Вербовий та Степан Берчук „Літачок". Учні четвертої кляси виконали спільну деклямацію „Рідна матуся", а Ірина Івасишин, окремо, продеклямувала віршик „Вивірка". Учениці шостої кляси — Марянна Сосяк, Соня Мідяна і Наталка Гончаренко продеклямували вірш: „Про що шумить гай?". В першій сценці, п.н. „Допитливий Юрчик", взяли участь — Наталка Гончаренко, Катруся Федорів, Соня Мідяна і Петро Проценко. Учениці сьомої кл. — Христина Борик і Рома Мізур виконали вірш М. Масютка „До України". Учениці тієї ж самої кляси — Христя Проців і Маруся Скомська продеклямували вірш М. Масютка „Чи справді так було". В одноактівці - сценці „Грицько Замазура" взяли участь учні шостої і сьомої кляс — К. Федорів, Н. Гончаренко, М. Сосяк, Д. Мізур, Соня Мідяна і Д. Мудрик. Учениці шостої і сьомої кляс — Н. Гончаренко, Д. Менцінська і С. Кульчицька продеклямували вірші: М. Масютка „До мрії" і В. Симоненка „До катів" і „Злодій". Деклямації закінчилися дуетом учениць шостої кл. — Д. Мізур і Д. Мудрик, які виконали вірш Р. Завадовича „В гості до вакацій". К. Федорів відограла на фортепіяні композиції Чайковського „Італійську пісню" і „Жайвороно". Цей виступ-popис шкільної дітвори закінчено хороводом гагілок до пісень: „А вже красне сонечко..." і „Женчичок-бренчичок...", які підготовили з учнями вчителі Іван Юрченко і Надія Федорів. Батьки, шкільні товариші і парохіяни винагороджували юних виконавців програми щедрими оплесками.

На закінчення промовив отець парох та висловив сердечну подяку вчителям Іванові Юрченкові, Ользі Балабан, Романові Мізурові, Надії Федорів і Аллі Кіпі за їхню невтомну й повну посвяти працю протягом шкільного року для добра наших дітей. Він підкреслив, що існування школи українознавства в парохії є також і виявом свідомости батьків, які тісно співпрацюють з вчителями і Батьківським комітетом. Там, де батьки не тільки почуваються до обов'язку посилати дітей до рідної школи, але цікавляться їхнім поступом в навчанні і їм в тому допомагають, школа з певністю сповнить своє преважне завдання.

Т. Б.

Голоси читачів

ПРО „НЕЧИСТУ СИЛУ"

Я не раз чув, що новою політичною констеляцією в в світі мусить керувати якась „нечиста сила". Може не випадає в це вірити, але обсервуючи ситуацію, таки кортить повірити.

Зате навчився я вірити в „нечисту силу" в постаті дукарського чортика. Він то недавно створив справді нову політичну констеляцію. Якби вона була правдива, то може і наша політична ситуація стала б більше надійною.

Отже той „чортик" подав вістку у ч. 118 „Свободи" з 20-го червня 1975 р. на стор. 6, що Орден Лицарів Мальти „є власником кількох держав". Він не подав назв цих кількох держав, так, що ніяка держава не може протестувати або спростовувати. Але в ім'я історичної і політичної правди, і щоб не комплікувати ще більше існуючого міжнародного ладу, годиться спростувати цю вістку і ствердити, згідно з правдою поданою в оригінальнім дописі про „Д-ра Романа Барановського — нового лицаря Мальти", що Орден Мальти є тільки власником кількох камяниць у Римі, що він визнаний ще й досі 25-ма державами як суверенна держава і удержує з ними дипломатичні відносини.

Може комусь видаватися, що різниця не поважна, але правда є правдою, і я знаю, що „Свобода" стоїть за правду.

Тому, маю надію, що схочете помістити це спростування.

(Ю)

З НАШИХ БУДНІВ

На Івана-Купала

Спасибі добрим людям, землякам і землячкам, що не забули мене спом'янути з нагоди Івана - Купала. Дехто навіть перестарався, тобто — поквапився і привітав мене з ім'янинами за новим календарем, що випало під наші Зелені Свята. В цьому місці хочу красно подякувати дорогій землячці з рідного табору „Орлик", яка до карточки з бажаннями долучила ще й гарний залучник — вирізок з київського журналу „Україна", ось - якого змісту:

СУВОРЕ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

„Одна французька фірма випустила в продаж ваги з музичним супроводом. Коли людина важить більше, як сто кілограмів, вага починає грати похоронного марша..."

Старовинні римляни казали в таких випадках „Сапієнті сат", а браття - поляки говорять, що по розумній голові треба тільки раз трахнути палкою, а вона, голова, вмить все зрозуміє! На дорогу землячку не гніваюся та й не чую до неї жалю, навпаки — я повинен би бути їй вдячний за актуальну пригадку, чи то пак — перестерогу. Але, питаюся гречно, чи мусіла вона, землячка, висилати мені пригадку напередодні ім'янин, чи то за новим, чи за старим календарем?..

Після відчитання „залучника", я зробив те саме, що робить в наші часи т. зв. модерна людина: вранці замість перехреститися й проказати молитву, — лізе на вагу. Так і я витягнув вагу на середину хати і з легким сердечним трепетом втарабанився на неї... Розуміється, я не почув звуків жалобного марша, ані Шопена, ані Бетговена, бо вага моя — неозвуковлена, без музичного, сказати б, супроводу. І стало мені дуже відрадно на душі, бо стрілочка не показала фатальної цифри — сто кілограмів! Та й це самозрозуміла річ, поскільки вага не є французького виробництва, а наша, американська: не показує кілограмів, тільки фунти.

В тім, не будьмо дрібничковими і не входімо в нецікаві деталі: риска сюди, риска туди — це ж пусте в обличчі Вічности! Світ від цього не завалиться, а діяспора не розлетиться. До того хочу запевнити дорогих земляків і землячок, які запитують мене особисто та в листах, —коли я, врешті, піду на дієту, що по прочитанні земляччиної перестороги я зразу поставив сам себе на голодний пайок, але... немає в мене впевнености, чи довго зберігатиму таку строгу дієту... Тим більше, що наближається ювілейний бенкет з нагоди 10-річчя української католицької церкви св. Володимира в Глен Спей, на котрому-то бенкеті мені припала честь і приємність взяти участь в розваговій програмі.

Ікер

В АРГЕНТИНІ ТРИВАЄ ТЕРОРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Кордоба, Аргентина. — У четвер, 10 липня, ліві терористи перевели збройні напади на кілька поліційних станиць, приміщень пресових агенств та бизнесових підприємств у цьому аргентинському місті. Згідно з інформаціями, поданими поліційними чинниками, терористи, які втекли після перестрілки з військовими та поліційними частинами, належали до лівої підпільної організації „Монтонрос", яка вважає себе частиною перонїстського руху.

ВИСТУП СОЛЖЕНІЦИНА...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

комуністичних країн тепер можна буде виходити заміж за чужинців і деяким журналістам тепер буде дозволено де-не-де трішки подорожувати. Дають одну тисячну часточку природного права, яке мусіло б бути зі самого початку переговорів поза переговорми, — і вже радість, і вже ми на Заході чуємо багато голосів: вони поступаються, пора підписувати! За ці два роки, поки велися переговори, у всіх країнах Східньої Европи тиск збільшувався, репресії посилювались, навіть у Югославії, в Румунії, не кажучи вже про решту. І власне тепер канцлер Австрії говорить: „Треба швидше, прийшов час підписати ось оце порозуміння". Що це таке, те порозуміння? Запропоноване порозуміння сьогодні — це похорони Східньої Европи. Це означає, Західня Европа підписується остаточно, що вона цілковито згодна, що Східню Европу будуть і далі пригнічувати, лише, будь ласка, не зачіпайте нас. І канцлер Австрії думає, що якщо висиплять братську могилу над Східньою Европою, то Австрія на самому краї могили лишиться цілою і не сповзе туди ж. А ми із всього нашого життя там зробили висновок, що існує лише одне, чим можна встоятись проти насильства: це твердість!

Треба розуміти природу комунізму. Сама ідеологія комунізму, все ленінське виховання таке, що воно уважає дурачком того, хто не бере того, що лежить. Якщо можна взяти — бери, якщо можна наступати — наступай, а ось якщо стіна — відступи. І ком уністичні правителі поважають тільки твердість і погорджують і сміються з тих, хто їм ввесь час поступається. У Вас говорять тепер, ось остання цитата, яку я наведу із висловлювань Ваших державних діячів: „Потуга без намагання до замирення провадить до світового конфлікту". Скажу: а потуга з безперервним догоджанням взагалі не потуга!

А з нашого досвіду я Вам скажу: тільки твердість дає можливість устояти проти наступу комуністичного тоталітаризму. Ми бачимо багато історичних прикладів для цього. Ось декілька: маленька Фінляндія устоялась у 1939 році власними силами. Ви відстояли Берлін у 1948 році тільки твердістю — і не було світового конфлікту. Ви відстояли Корею в 1950 році — тільки твердістю — і не було світового конфлікту. Ви примусили зняти ракети з Куби у 1962 році — тільки твердістю — і не було світового конфлікту. І покійний Аденауер вів переговори з Хрущовим твердо, і він розпочав з Хрущовим справжню розрядку. Хрущов почав уступати, і якщо б його не усунули, в ту зиму він вибирався їхати до Німеччини і продовжувати правдиву розрядку.

Я нагадаю Вам і слабість такої людини, прізвище якої рідно поєднується із слабістю. Слабість Леніна. Ленін, прийшовши до влади, панічно віддавав Німеччині все, що тільки та хотіла. Просто — що хотіла. Німеччина, взяла, скільки хотіла, сказала — Вірменію віддати Туреччині — прошу. Майже невідомо, але Ленін просив, клопотався перед кайзерівським урядом Німеччини, щоб кайзерівський уряд Німеччини вмовив уряд України і дозволив комуністам якось кордон провести від України. Не було мови — захоплювати Україну, але лише якнебудь, щоби кордон таки свій провести.

Ми, ми інакодумаючі в СССР, ми не маємо ані танків, ні зборі, ні організації — ми нічого не маємо, руки наші порожні. У нас є тільки серце і те, що ми перетерпіли за піввіка в цій системі. І коли ми знайшли в собі стійкість стати і стояти, то ми і встоялися. І якщо я сьогодні тут...

Ми устоялися тільки твердістю духа. І якщо я сьогодні тут стою перед Вами, то не з ласки комунізму, не з доброти комунізму, не дякуючи розрядці, але завдяки своїй твердості і Вашій твердій підтримці. Вони знали, що я не поступлюся ні на палець, ні на волос, і де взяти нічого — відступали. Це не легко. У наших умовах це виховалось від тяжкости життя. Це і в кожному з Вас виховалося б, якщо б Ви потрапили в таке тяжке життя. Я не хочу тут називати сьогодні багато імен, але ось Буковський, Владімір Буковський, ім'я якого вже майже забули. Чому я не хочу називати багато імен — тому, що скільки б не назвав, більше залишається; і коли ми вирішуємо питання з двома-трьома, ми немовбито забуваємо і зраджуємо решту. Треба пам'ятати цифри. У нас десятки тисяч політв'язнів і, за підрахунком англійських фахівців, сім тисяч осіб на примусовому психіятричному лікуванні. Так ось Владімір Буковський: Буковському запропонували — гаразд, звільняйся, забирайся на Захід і замовкни. І цей хлопчина, молода людина, котрий при смерті, сказав: ні, я так не піду. Я писав про тих, кого ви посадили у психіятричні доми, звільніть їх, тоді і я поїду на Захід. Ось та сила, та витривалість, котра стоїть проти каменю і проти танків! І нам з Вами в оцінці всього, про що я сьогодні тут говорив, можна було не вести розмов у цій ось площині ділових розрахунків, тобто — чому така чи інша країна повелася так? Як ці розрахунки провадились? Нам можна було піднестися на моральну висоту і сказати: з 19933 і в 1941 році—Ваше керівництво і весь Захід не принципіяльно, безпринципно пішли на аферу з тоталітаризмом. Це даром не минеться. Ось воно 30 років обзивалося і ще відізветься, і ще страшніше відізветься. Не можна мислити тільки в низькій площині політичного розрахунку. Треба думати і про те, що шляхетне, що чесне, а не лише що вигідне. Спритні західні юристи тепер впровадили такий термін „юридичного реалізму". Цим юридичним реалізмом вони хочуть заслонити моральні оцінки. Мовляв, треба визнати реальність, треба зрозуміти, що якщо встановились якісь закони в тих країнах насильства, ці закони також треба визнати і поважати. Серед правників зараз широко розповсюджене таке поняття, що право — вище моралі. Право — це таке вигострене, а мораль це, мовляв, щось ближче неозначене. Ні, якраз навпаки! Мораль — вище права!... А право це наша людська спроба якось занотувати у законах частину цієї моральної сфери, яка над нами, вище нас. Ми намагаємося зрозуміти цю мораль, звести її на землю і представити у виді законів. Іноді це пощастить нам, іноді вдається слабше, іноді виходить карикатура на мораль, але мораль завжди вище права. І цієї точки зору не можна покинути. Треба душею і серцем це визнати. У сьогоднішнім житті, у двадцятому віці стало майже смішним говорити „добро" і „зло". Це стали майже якісь старомодні поняття. А це дуже реальні поняття, поняття вищої сфери над нами — Добро і зло... І замість того, щоб провадити низькі, дрібні і недалекі політичні розрахунки і гри, треба здати собі справу з того, що ось концентрується Світове Зло, велетенської ненависти і сили. Воно розливається по землі, і треба стати проти нього, а не поспішати подавати йому, подавати все, що воно хоче з'їсти.

Сьогодні в світі відбуваються два дуже важливі процеси. Один процес той, про якого я сказав, ось він триває вже понад тридцять років. Це процес короткозорих поступок. Це процес віддавати, віддавати, віддавати і можливо колинебудь вовк насититься. А другий процес, що його я уважаю ключовим, і я пророчу, що він принесе нам майбутнє — це процес той, що під чавунною корою комунізму в Совєтському Союзі вже років двадцять, а в інших комуністичних країнах менше, — іде визволення людського духа, виростають нові покоління, непохитні в боротьбі із злом, які не ідуть на безпринципні компроміси, котрі воліють втратити все і заробіток, всі умови існування, саме життя, лиш не пожертвувати совістю, тільки не піти на угоду із злом. Так ось... — цей процес зайшов так далеко, що в сьогоднішньому Совєтському Союзі марксизм упав так низько, він скотився до анекдоту, він скотився в людське презирство. У нас уже просто ніхто хоч трохи серйозний, і навіть студенти і школярі, вже поважно, без усмішки, без кпин про марксизм не говорять. Але весь цей процес нашого визволення, який, звичайно, викличе і суспільні зміни — цей процес повільніший, ніж той, який... ніж перший, ніж процес поступок. Нам там, коли ми стежимо за цими поступками, нам страшно.

Навіщо ж так швидко, навіщо так навально, навіщо поступатися кількома країнами на рік?..

Я почав з того, що Ви — союзники нашого визвольного руху в комуністичних країнах. І я закликаю Вас: — разом думаймо і старaймося, як нам урегулювати відношення цих двох процесів. Кожний раз, коли Ви допомагаєте нашим переслідуваним, Ви не лише виявляєте великодушність і шляхетність, Ви захищаєте не тільки їх, але і самих себе, але і своє майбутнє... Але спробуймо, скільки лиш можливо — зупинімо безумний, безглуздий і неморальний процес нескінчених поступок агресорові... цих спритних правничих крутіїв, коли кожний раз находиться арґумент: чому ще одну, ще одну і ще одну країну треба віддати, віддати і віддати. Чому треба знову і знову підносити комуністичному тоталітаризмові техніку — складну, витончену, — те, що потрібне йому для озброювання, для гноблення своїх громадян. Якщо ми зумієм затримати, навіть якщо і не зупинити, але затримати цей процес поступок і дати можливість тривати процесові визволення у комуністичних країнах, то ці два процеси, врешті решт дадуть нам наше майбутнє... „Внутрішніх справ" не залишилось на нашій тісній плянеті... Комуністичні вожді кажуть нам: не втручайтеся в наші внутрішні справи, дайте нам душити спокійно... А я кажу Вам: прошу, якмога більше втрячайте у наші внутрішні справи. Ми благаємо Вас — втручайтеся! І так розуміючи своє завдання, я також сьогодні, можливо, втрутився у Ваші внутрішні справи, або якось же зачепив їх, пробачте... Ось я вже багато попоїздив по Америці. Це додалося до моїх попередніх уявлень про неї... як я слухав про неї через усі радіо, з розповідей людей, людей бувалих. Америка викликає в мене, в моїх приятелів, у наших однодумців там, у всіх звичайних совєтських людей, — не у високопоставлених, — викликає об'єднане почуття захоплення і співчуття. Захоплення — тим, що Ви навіть самі не знаєте, скільки у Вас ще майбутнього. Ви — країна молода. Країна невикористаних навіть можливостей. Країна великих просторів географічних. Просторів душі. Щедрости. Великодушности. Але з цими якостями: сили, щедрости і великодушности, в людині, в кожній, а ось і в цілій країні, з'єднується звичайно — довірливість. І Ваша довірливість вже декілька разів стала Вам в поганій пригоді... І я, і я хотів би закликати, щоб Америка перевіряла цю свою довірливість, і не дала нагоди тим мудрагелям, які, граючи в досягнення немовбито ще витонченішої справедливости, ще більших правничих тонкощів рівности і якихось застережень, щоб вони — одні через викривлення кругозору, інші через короткозорість а хто через користливість, — щоб під цим фальшивим виглядом боротьби за мир і за суспільну справедливість не попровадили Вас, не запровадили Вас на хибний шлях; вони бо поштовхують щоб послабити, щоб роззброїти Вашу прекрасну сильну країну перед такою небезпекою, перед такою грізною силою, якої не знала вся світова історія, не тільки Ваша, американська, але всесвітня історія. І я закликаю Вас: трудова, звичайна Америко, — що репрезентована сьогодні тут через свій профспілковий рух, — не дайте себе послабити, не дайте завести себе в хибний бік. Докладемо старань, щоб сповільнити процес поступок і допомогти процесові визволення!..

(Кінець)

Північний В'єтнам далі вимагає допомоги від ЗСА

Вашінгтон. – Північнов'єтнамський прем'єр - міністер Фам Ван Донґ у листі, написаному 21-го червня ц.р. у відповідь 27-ом американським конґресменам, заявив, що не буде жадних розшуків за тілами американських вояків, як також за „пропалими без вісті", поки ЗСА не дадуть Північному і Південному В'єтнамові „післявоєнну допомогу", на яку, мовляв, погодилися у паризькому мировому договорі з 1973-го року. Ці 27 члени Палати Репрезентантів ще 22-го травня переслали Фан Ван Донґові листа, в якому вимагали інформацій про „пропалих без вісті" американських вояків, але щойно місяць пізніше одержали відповідь від північнов'єтнамського лідера, між іншим, подібну до кількох попередніх заяв Ганою. У своєму листі до конґресменів Фан Ван Донґ вимагає, що в ЗСА „перестали вмішуватися у внутрішні справи Південного В'єтнаму", а крім того „додержали своїх обіцянок щодо допомоги, включених у паризький договір". Ця поновна спроба Ганою шантажувати американський уряд викликала гостру реакцію з боку багатьох законодавців. Демократичний конґресмен Ричард Оттінджер із Ню Йорку, який оприлюднив лист Фан Ван Донґа, заявив, що становище Ганою щодо „пропалих без вісті" американських вояків є „безсовісним" і не доведе до поліпшення взаємин між ЗСА та Північним В'єтнамом. Інші законодавці твердили, що хоча 21-ша стаття паризького договору говорить про „повоєнну допомогу" Америки для В'єтнаму, то ЗСА зовсім не зобов'язані додержати цієї обіцянки, бо Північний В'єтнам безперервно нарушував цей договір від його підписання в 1973-му році, аж до упадку Сайґону 30-го квітня цього року.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ПАНКЕВИЧ, членка УНС Відд. 414 Т-ва ім. през. Волошина в Ню Гейвені, Конн., померла 17-го червня 1975 р. на 69 р. ж. Нар. в Винниках к. Львова і стала членкою УНСоюзу 1953 р. Полишила в смутку мужа Михайла, сина Любка з дружиною і дітьми, сестру Ірину і ближчу родину. Похорон відбувся 21 червня ц. р. на цвинтарі св. Лаврентія в Ню Гейвені, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!

І. Телюк, секр.